

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.191> JEL classification: G22, O16
UDC: 368:332.1(477)

Ірина ФЕДОРОВИЧ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент,
кафедра фінансових технологій та банківського бізнесу,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: irkafed@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-8150-6553
ResearcherID: AFX-7038-2022

АНАЛІЗ НАДАННЯ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ З МАЙНОВИХ ВИДІВ СТРАХУВАННЯ

АНОТАЦІЯ

Вступ. У сучасному світі майнове страхування відіграє ключову роль у фінансовій стабільності як окремих осіб, так і підприємств. Це важливий елемент у системі економічної безпеки країни, який забезпечує захист активів та мінімізує фінансові втрати у випадках непередбачених подій. В умовах зростання економічної невизначеності та посилення впливу різноманітних ризиків, ефективність майнового страхування набуває особливого значення. У зв'язку з цим актуальним є дослідження та аналіз динаміки розвитку майнового страхування, його сучасного стану та тенденцій в Україні.

Мета статті полягає у визначенні сутності та видів майнового страхування, оцінці особливостей та динаміки майнового страхування, а також основних проблем та напрямків удосконалення й підвищення рівня ефективності майнового страхування в Україні.

Методи дослідження. У науковій статті використано такі методи дослідження: індукції, дедукції – для аналізу та визначення економічної сутності майнового страхування та основних підходів до його класифікації; метод синтезу – для визначення основних проблем та перешкод, що впливають на ефективність майнового страхування в Україні, а також при визначенні напрямків удосконалення й підвищення рівня ефективності майнового страхування; порівняння – при оцінці особливостей та динаміки майнового страхування, а також дослідженні структури основних видів майнового страхування; табличний метод – для відображення статистичних показників динаміки страхових премій та виплат у розрізі видів майнового страхування; метод моделювання – для відображення майнових видів страхування та динаміки страхових премій та виплат.

Результати. Досліджено економічну сутність майнового страхування та основні підходи до його класифікації. Надано оцінку особливостей та динаміки майнового страхування, а також досліджено структуру основних видів майнового страхування. Визначено основні проблеми та перешкоди, що впливають на ефективність майнового страхування в Україні, зокрема макроекономічні, такі як волатильність економіки та законодавчі зміни, та мікроекономічні - якість обслуговування страховиками, рівень обізнаності споживачів та їх довіра до страхових продуктів. Запропоновано напрямки удосконалення й підвищення рівня ефективності майнового страхування, що охоплюють розробку нових страхових продуктів, оптимізацію процесів оцінки ризиків та страхових виплат, а також впровадження передових IT-рішень для підвищення ефективності роботи страхових компаній. Зокрема, рекомендовано зосередитися на підвищенні фінансової грамотності населення, розширенні перестраховальних можливостей та покращенні державного регулювання.

© Ірина Федорович, 2024

Отримано: 22.01.2024 р.

Рекомендовано до друку: 05.02.2024 р.

Опубліковано: 28.02.2024 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати:

Федорович І. Аналіз надання страхових послуг з майнових видів страхування. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 1. С. 191-201. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.191>

Ключові слова: страхування; майнове страхування; страхові премії; страхові виплати; страхові компанії.

Вступ

Для приватних осіб та бізнесу природним є бажання заздалегідь уникнути ймовірних збитків, що пов'язані із зовнішніми факторами. Страхування зазвичай є одним з універсальних способів мінімізації ризиків. Сьогодні страхування пронизує всі сфери економічного життя бізнесу та фізичних осіб. Страхування здійснюється страховими компаніями, які є ризиковими фінансовими установами, а тому потребують належного регулювання та контролю з боку наглядового органу – Національного банку України.

Страхування є невід'ємною частиною будь-якої економічної та соціальної системи. Без добре розвинутої системи страхування економіка не може функціонувати належним чином. У розвинених країнах страхування майна відіграє важливу роль як гарантія відновлення пошкодженого майна у разі несподіваних природних, техногенних чи інших катастроф. Економічна цінність цього виду страхування полягає у відшкодуванні збитків, понесених страхувальником внаслідок втрати або пошкодження майна при настанні страхового випадку [1, с. 20].

Проблеми ефективності майнового страхування в Україні в напрямку теоретичних та практичних аспектів його функціонування досліджували у своїх працях багато відомих вітчизняних науковців та практиків, серед яких: В. Братюк, І. Брюховецька, Л. Бурбель, В. Дума, А. Марина, М. Пеценко, С. Рубан та інші.

Однак у наведених вище дослідженнях комплексно не вивчалися основні тенденції розвитку майнового страхування за його видами, а також структура та частка таких видів у загальному напрямку майнового страхування, а тому опубліковані результати досліджень щодо удосконалення ефективності майнового страхування за його видами, є недостатніми і потребують удосконалення та уточнення, а особливо жорстко це питання стоїть у сучасних реаліях функціонування страхових компаній в умовах повномасштабного вторгнення.

Мета статті

Мета статті полягає у визначенні сутності та видів майнового страхування, оцінці

особливостей та динаміки майнового страхування, а також основних проблем та напрямків удосконалення й підвищення рівня ефективності майнового страхування в Україні.

Відповідно до мети були поставлені наступні завдання: дослідити економічну сутність майнового страхування та основні підходи до його класифікації; надати оцінку особливостям та динаміці майнового страхування, а також дослідити структуру основних видів майнового страхування; визначити основні проблеми та перешкоди, що впливають на ефективність майнового страхування в Україні; запропонувати напрямки удосконалення й підвищення рівня ефективності майнового страхування в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження

Майнове страхування – це галузь страхування, важливість якого визначається тим, що майно є невід'ємною частиною господарської діяльності юридичних осіб та повсякденного життя фізичних осіб. Тому страхування майна є пріоритетним у системі страхових відносин. Економічне призначення майнового страхування полягає у відшкодуванні страхувальнику збитків, понесених внаслідок пошкодження або знищення майна при настанні страхового випадку [2, с. 230].

Закон України «Про страхування» визначає об'єктом майнового страхування майнові інтереси, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, включаючи будівлі, споруди, обладнання, машини, устаткування, транспортні засоби, тварин, вантажі, будівельно-монтажні ризики, інвестиції та ризики простою в господарській діяльності [3].

Страхування майна підлягає певним обмеженням щодо застрахованого майна. За загальним правилом, не є застрахованим майном предмети, збиток для яких важко довести. До них відносяться документи, цінні папери, банкноти, рукописи, колекції, унікальний антикваріат, дорогоцінні метали, ювелірні вироби, релігійні предмети, рукописи, креслення, бухгалтерські книги, ділові книги, картки, файли, технічні носії інформації, майно, що не належить страхувальнику, але

знаходиться на його території, напівзруйновані будівлі, споруди або такі споруди, що розташовані в зонах, яким загрожує обвал, зсуви, повені або інші стихійні явища. Наприклад, під час пожежі, стихійного лиха, заготівлі деревини та дров у лісових масивах, під час танення снігу тощо [4, с. 19].

Відповідно до чинного законодавства передбачаються певні види майнового страхування, які впроваджуються в Україні відповідно до сучасного розвитку економічних відносин (рис. 1)

за формою	<ul style="list-style-type: none">• добровільне• обов'язково
за видами застрахованого суб'єкта	<ul style="list-style-type: none">• страхування майна юридичних осіб• страхування майна фізичних осіб
за видами страхових подій	<ul style="list-style-type: none">• від вогню• від стихійного лиха• нещасного випадку• від аварії та вибухів
за видом майна	<ul style="list-style-type: none">• транспорт (наземний, повітряний, морський)• вантажі та багажі• основні засоби підприємства або його оборотні активи (сировина, виробничі запаси, готова продукція)• незавершене виробництво• врожай с/г культур та с/г тварини• предмети домашнього майна

Рис. 1. Майнові види страхування

Примітки: розроблено автором на основі [4].

Страховання майна покриває:

- ризик втрати (знищення), недостачі або пошкодження певного майна;
- ризик збитків у підприємницькій діяльності.

Страхованню не підлягає майно, що перебуває у стані аварійності. Майнове страхування – це короткострокове страхування, термін дії полісу коливається від кількох днів до року.

Отже, майнове страхування – це галузь страхування, де об'єктом страхових відносин є майнові інтереси, що не суперечать законодавству України щодо володіння, користування та розпорядження майном юридичних або фізичних осіб і здійснюються на підставі добровільної угоди між страховою компанією та страхувальником.

В Україні страхування майна фізичних осіб здійснюється переважно на добровільних засадах, тоді як значна частина майна юридичних осіб страхується в обов'язковому порядку. Насамперед, це стосується майна, яке має високу вартість і відображає майнові інтереси держави, а також окремих суб'єктів господарювання. Конкретний обсяг страхового покриття залежить від характеру страхового ризику і регулюється загальними правилами страхування [5, с. 161].

Правила страхування також визначають обсяг відповідальності страхової компанії, умови відшкодування збитків, умови додаткового відшкодування, розмір франшизи, обов'язки сторін та обставини, за яких збитки не відшкодовуються. Майнове страхування унікальне тим, що основою для визначення

страхової суми за полісом є дійсна вартість застрахованого майна. У разі страхування майна, вартість якого нижча за повну вартість, збиток у разі настання страхового випадку, як правило, також відшкодовується в повному обсязі. Розмір відшкодування при страхуванні майна залежить від схеми страхування, передбаченої в конкретному страховому полісі [6].

Існує три основні системи страхування майна: пропорційна, першого ризику та граничного (максимального) відшкодування. Пропорційна система передбачає виплату відшкодування за фактичний збиток у тій же пропорції, в якій договірна страхова сума співвідноситься з дійсною вартістю застрахованого майна. Система першого ризику передбачає повне відшкодування збитку, заподіяного застрахованому майну, в межах договірної страхової суми. Іншими словами, якщо при пропорційній системі страховик враховує загальний збиток і компенсує певний відсоток, то при першого ризику, якщо сума збитку перевищує страхову суму, страховик її просто не враховує. Така сума вважається «другим» ризиком (на відміну від «першого» ризику, який компенсується). Система граничної компенсації

використовується у майновому страхуванні, де страховик зобов'язаний компенсувати страхувальнику збитки, розраховані як різниця між заздалегідь встановленим лімітом та фактичним рівнем доходу. На практиці ця система охоплює страхування врожаю, збитки від зупинки виробництва тощо.

У загальному обсязі страхового ринку України майнове страхування займає найбільшу частку. Сьогодні страхування, відмінне від страхування життя, є важливим сегментом страхового ринку, воно має низку підвидів. До страхування, відмінного від страхування життя, належать страхування повітряного, наземного та водного транспорту, страхування вантажів, страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ, страхування врожаю сільськогосподарських культур, страхування фінансових та кредитних ризиків, страхування тварин та інші види майнового страхування. Тому майнове страхування посідає перше місце за часткою страхових послуг на страховому ринку, на нього припадає понад 73% страхових виплат та премій. Проаналізуємо структуру майнового страхування України досліджуючи динаміку страхових премій та виплат у період з 01.01.2020 р. по 30.09.2023 р. (табл. 1).

Таблиця 1. Аналіз страхових премій та виплат у розрізі видів майнового страхування у 2020-2023 рр., млн. грн.

Вид майнового страхування	2020 р.		2021 р.		2022 р.		9 місяців 2023 р.	
	премії	виплати	премії	виплати	премії	виплати	премії	виплати
КАСКО	9 875	4 803	10 601	4 979	7 678	3 707	8 750	4 129
ОСЦПВ та Зелена картка	8 045	3 895	8 674	4 146	5 884	2 817	7 158	3 472
Страхування майна та вогневих ризиків	4 301	2 106	4 861	2 306	3 215	1 064	4 089	1 970
Страхування фінансових ризиків	1 947	198	2 014	245	908	56	1 689	201
Страхування вантажу та багажу	1 397	184	1 522	236	369	42	1 301	211
Інші види страхування	1 614	301	1 739	332	582	75	1 587	283
Загалом	27 179	11 487	29 411	12 244	18 635	7 761	24 574	10 266

Примітки: розроблено автором на основі [7; 8].

Відповідно до даних табл. 1 варто зауважити, що найбільшу частку за досліджуваний період в загальній структурі майнового страхування посідає КАСКО. Загалом тенденція по преміях та виплатах є такою, що до 2022 р. дані показники зростали, відбувалося

збільшення обсягів діяльності страхових компаній, проте з 2022 р. через повномасштабне вторгнення діяльність таких компаній різко скоротилася. Основною причиною спаду діяльності є зростання ризиків пошкодження майна в результаті ракетних

обстрілів, за таких умов страхування майнових об'єктів для страхових компаній є досить ризиковими, бо є висока вірогідність втрати майна з боку страхувальника.

Сьогодні в світі майнове страхування є одним з найбільш швидкозростаючих

напрямок. В Україні в період за дев'ять місяців 2023 р. вдалося відновити позитивну тенденцію до зростання страхових премій та виплат, що можна прослідкувати на рис. 2.

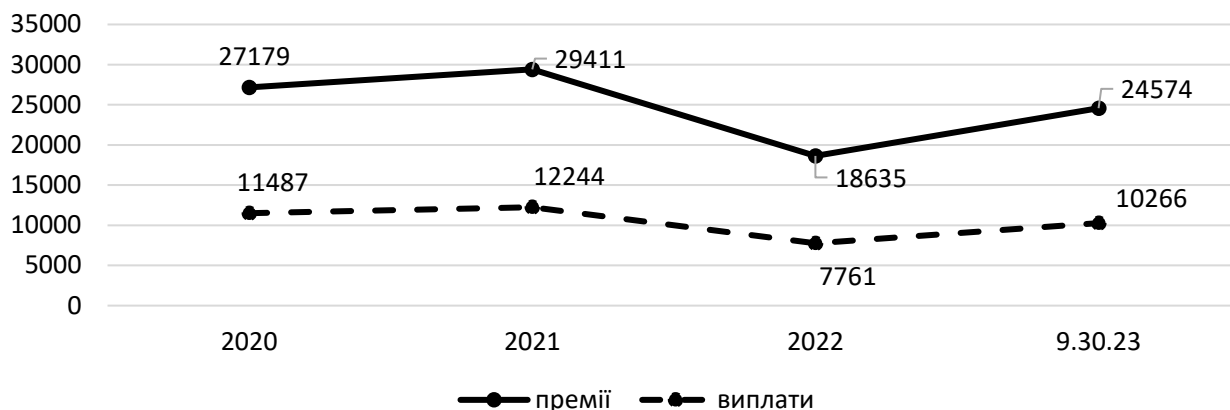

Рис. 2. Динаміка страхових премій та виплат у період з 01.01.2020 р. по 30.09.2023 р., млн. грн.

Примітки: розроблено автором на основі [7; 8].

Так за даними рис. 2 можна відмітити, що з 2023 р. відбулося певне зростання в обсягах страхових премій та виплат, проте досягнути результатів 2020-2021 р. не вдалося, в перспективі на 2024-2025 р. є прогноз до зростання премій та виплат, проте показників довоєнного періоду досягнути за ці два роки навряд чи вдасться через високий рівень ризику втрати майна в результаті ракетних обстрілів в різних регіонах України.

Варто зауважити, що основним джерелом грошових потоків є премії, отримані від страхувальників, проте з 2022 р. такі премії скоротилися, відповідно і скорочуються виплати та рівень фінансових інвестицій до страхових компаній. На практиці майнове страхування виконує дві важливі функції: з одного боку, воно розвантажує бюджет від витрат на покриття збитків у разі настання страхового випадку, особливо це актуально в період повномасштабного вторгнення, а з іншого – є одним із найстабільніших джерел довгострокових інвестицій.

Для оцінки прогнозування страхових премій та виплат слід використовувати прямолінійну функцію:

$$y_1 = a_0 + a_1 * t, \quad (1)$$

де y_1 – прогнозна вартість премії та виплат;

a_0, a_1 , – параметри функції;
 t - період.

У свою чергу параметри a_0, a_1 лінійної та параболічної функції розраховуються за такими формулами:

$$a_0 = \frac{\sum y}{n}, \quad (2)$$

$$a_1 = \frac{\sum t \times y}{\sum t^2}, \quad (3)$$

де n – кількість років.

Шляхом послідовної підстановки значення t у рівняння функцій визначаються прогнозовані значення страхових премій, результати розрахунків представлені табл. 2 і 3.

Дані табл. 2 показують прогнозу суму страхової премії із використанням лінійної функції. У таблиці також вказані показники, які будуть використовуватись для подальших розрахунків.

$$\begin{aligned} \text{Середній запас} &= 99799/4 = 24949,75 \\ &= 24950 \end{aligned}$$

У результаті отримане таке рівняння регресії:
 $y_{t1} \equiv 24950 + 8007 \times t$ – лінійна функція.

Щоб зменшити помилку апроксимації, наступним етапом буде розрахунок поправочного коефіцієнта – індексу вирівнювання. Індекс розраховується за табл. 3.

Таблиця 2. Розрахунок показників моделі з лінійною апроксимацією для прогнозування суми страхової премії

Рік	y	t	t ²	t × y	t ² × y	y ₁ ≡ 24950 + 8007 × t
2020	27 179	1	1	27 179	27 179	32 957
2021	29 411	2	4	58 822	117 644	40 964
2022	18 635	3	9	55 905	167 715	48 971
9 місяців 2023	24 574	4	16	98 296	393 184	56 978
Всього	99 799	10	30	240 202	705 722	179 870

Таблиця 3. Розрахунок індексу центрування

Рік	Загальна сума страхової премії		Індекс вимірювання
	фактичний	прогнозний	
2020	27 179	32 957	0,82
2021	29 411	40 964	0,72
2022	18 635	48 971	0,38
9 місяців 2023	24 574	56 978	0,43
Всього	99 799	179 870	2,35

Застосувавши метод аналітичного вирівнювання здійснюється розрахунок середнього значення індексу вирівнювання та середнього значення суми страхової премії для прогнозування на 2024 р.

$$\text{Середнє} = 2,35/4 = 0,59$$

Для розрахунку прогнозу необхідно розрахувати тренд за обраною моделлю на період t = 5.

$$y_5 \equiv 24950 + 8007 \times 5 = 64\,985$$

Для отримання остаточного результату розрахунку виконуються виправлення за допомогою індексу вирівнювання. Прогноз на 2024 р:

$$y_{2024} \equiv 64\,985 \times 0,59 = 38\,341$$

Далі таким же чином, шляхом послідовної підстановки значення t у рівняння функцій визначаються прогнозовані значення страхових виплат, результати розрахунків представлені табл. 4 і 5.

Таблиця 4. Розрахунок показників моделі з лінійною апроксимацією для прогнозування суми страхової виплати

Рік	x	t	t ²	t × x	t ² × x	x ₁ ≡ 10 440 + 3 344 × t
2020	11 487	1	1	11 487	11 487	13 784
2021	12 244	2	4	24 488	48 976	17 128
2022	7 761	3	9	23 283	69 849	20 472
9 місяців 2023	10 266	4	16	41 064	164 256	23 816
Всього	41 758	10	30	100 322	294 568	75 200

$$\text{Середній запас} = 41\,758/4 = 10\,439,5 = 10\,440$$

У результаті отримане таке рівняння регресії:

$$x_{t1} \equiv 10\,440 + 3\,344 \times t - \text{лінійна функція.}$$

Щоб зменшити помилку апроксимації, наступним етапом буде розрахунок поправочного коефіцієнта – індексу вирівнювання (табл. 5).

Таблиця 5. Розрахунок індексу центрування

Рік	Загальна сума страхових виплат		Індекс вимірювання
	фактичний	прогнозовий	
2020	11 487	13 784	0,83
2021	12 244	17 128	0,71
2022	7 761	20 472	0,38
9 місяців 2023	10 266	23 816	0,43
Всього	41 758	75 200	2,36

Застосувавши метод аналітичного вирівнювання здійснюється розрахунок середнього значення індексу вирівнювання та середнього значення суми страхових виплат для прогнозування на 2024 р.

$$\text{Середнє} = 2,36/4 = 0,59;$$

Для розрахунку прогнозу необхідно розрахувати тренд за обраною моделлю на період $t = 5$.

$$x_5 \equiv 10\,440 + 3\,344 \times 5 = 27\,160$$

Для отримання остаточного результату розрахунку виконуються виправлення за допомогою індексу вирівнювання. Прогноз на 2024 р.:

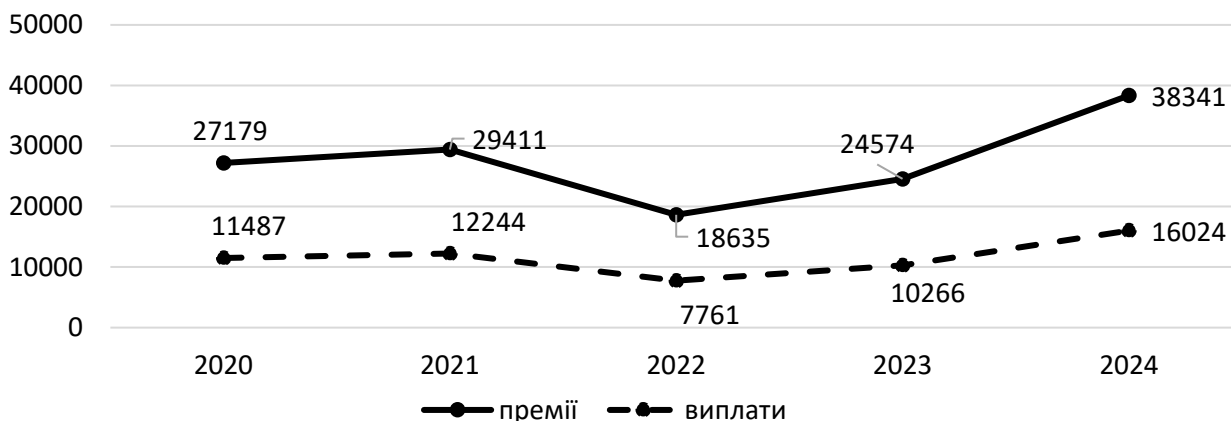

Рис. 3. Динаміка зміни показників страхових премій та виплат, млн. грн.

Примітки: побудовано автором самостійно.

Отже, в загальній сукупності найбільший відсоток премій при майновому страхуванні припадає на КАСКО – 36%, ОСЦПВ–29%, 17% – страхування майна та вогневих ризиків. Таким чином ці три категорії є основними на даний

$$x_{2024} \equiv 27\,160 \times 0,59 = 16\,024$$

На основі проведених розрахунків формується графік, який дає можливість прослідкувати динаміку зміни страхових премій та виплат (рис. 3).

Отже, відповідно до здійснюваних розрахунків та прогнозів діяльності страхових компаній на 2024 р. передбачається зростання страхових премій та виплат за напрямками майнового страхування.

Далі варто розглянути структуру страхових премій та виплат за видами майнового страхування в загальній сукупності таких надходжень та виплат за 9 місяців 2023 р., щоб зрозуміти яка тенденція діяльності страхових компаній на сучасному етапі (рис. 4 та рис. 5).

час, які максимально є вигідними для страхувальників та приносять додатковий капітал страховику.

Щодо структури страхових виплат, то тут ситуація схожа, як і з преміями, основними

статтями виплат є: КАСКО – 40%, ОСЦПВ – 34%, страхування майна та вогневих ризиків – 19%, на решту страхових випадків припадає від 2 до 3%. Тобто на сьогоднішній день основними

страховими випадками є ризик пошкодження транспортних засобів та нерухомого майна, що є у власності юридичних та фізичних осіб.

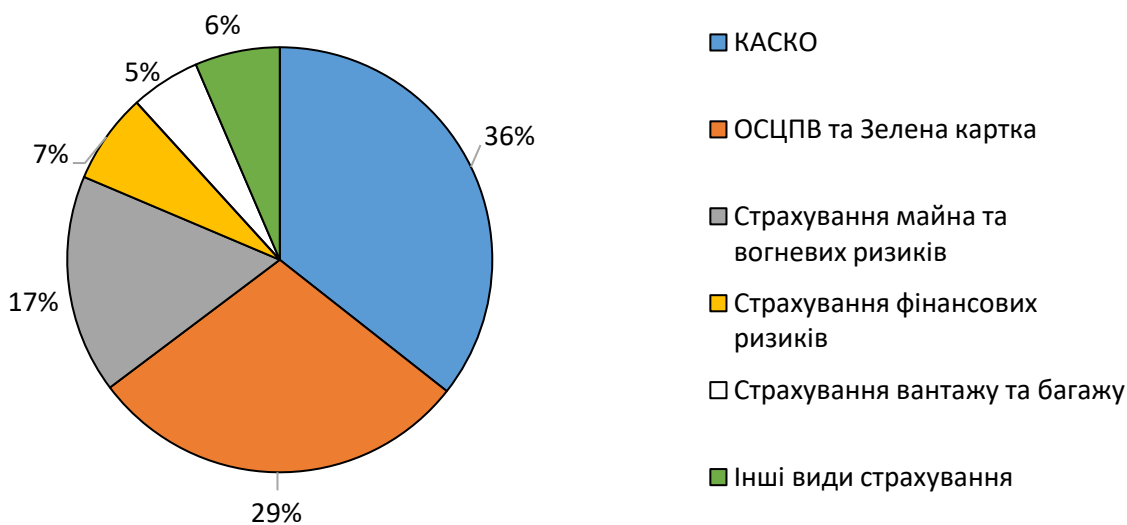

Рис. 4. Структура страхових премій за 9 місяців 2023 року, млн. грн.

Примітки: розроблено автором на основі [7; 8].

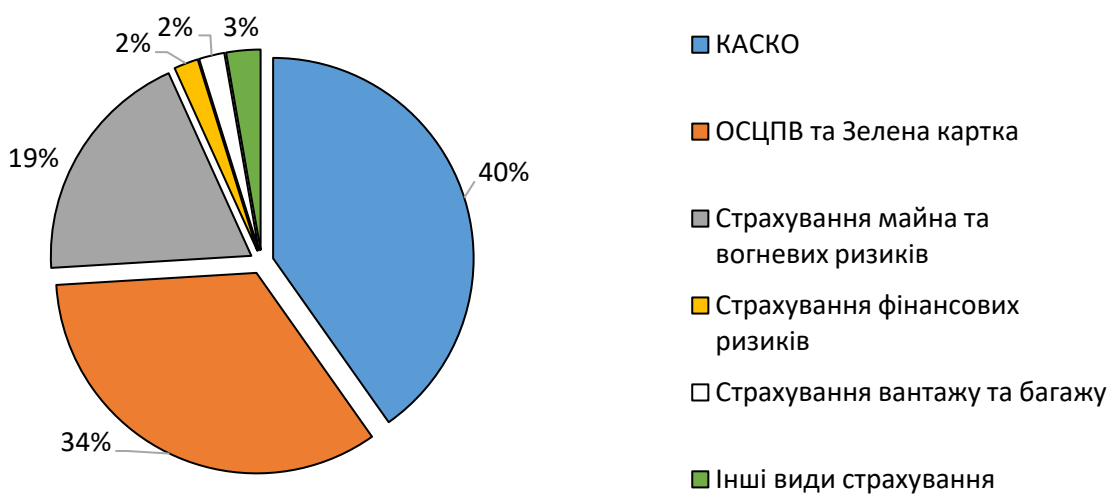

Рис. 5. Структура страхових виплат за 9 місяців 2023 року, млн. грн.

Примітки: розроблено автором на основі [7; 8].

Відтак, на сьогодні існує низка проблем, які перешкоджають підвищенню ефективності майнового страхування. Найважливішими з них є неповнота законодавчої бази щодо захисту прав споживачів страхових послуг, недовіра населення до страхових компаній та низький рівень страхової культури, низька якість страхових послуг, втрата значної частини премій при перестрахованні в іноземних страхових компаніях та нехтування інтересами

населення при наданні страхових послуг, нечесність деяких страхових компаній. Низькі доходи населення є недостатніми для оплати страхового захисту. Отже, рівень добробуту населення має прямий вплив на рівень купівельної спроможності юридичних та фізичних осіб на страхові послуги [9, с. 45].

На практиці можна запропонувати кілька шляхів вирішення цих проблем, а саме: формування комунікації зі споживачами

шляхом страхової освіти через засоби масової інформації та впровадження мобільних додатків для вдосконалення та отримання нових знань про систему страхування; розробка прозорих правил та принципів діяльності компаній з майнового страхування у сфері надання страхових послуг; проведення роботи в напрямку дослідження рівня кваліфікації страхових компаній та страхових посередників; розширення ринку перестраховання та посилення співпраці з компаніями нерезидентами щодо налагодження роботи в напрямку взаємного перестраховання, особливо коли це стосується великих та дороговартісних майнових об'єктів чи комплексів [10, с. 49].

Перспективи розвитку майнового страхування вимагають суттєвих змін у системі підготовки та кадрового забезпечення учасників страхового ринку, зокрема щодо збільшення кількості професіоналів, які працюють на страховому ринку, та залучення кваліфікованих працівників.

Таким чином, для створення повноцінної системи майнового страхування та підвищення її ефективності необхідно стабілізувати та покращити добробут населення шляхом забезпечення стабільних економічних відносин та підвищення рівня доходів, соціальної захищеності та справедливості.

На відміну від страхових ринків розвинених країн, український страховий ринок все ще залишається незрілим. Через такі фактори, як низький платоспроможний попит на страхові послуги, наявність недобросовісних страхових компаній, нерозвиненість системи державного регулювання вітчизняного страхового ринку та відсутність ефективної економічної системи.

В Україні необхідно розвивати напрямки діяльності страхових компаній, які приваблюватимуть іноземний капітал. Прихід іноземних страхових компаній на вітчизняний ринок сприяє притоку іноземного капіталу в інші галузі, оскільки іноземні компанії займаються страхуванням широкого спектру ризиків.

Враховуючи, що однією з основних тенденцій на світовому страховому ринку є використання сучасних інформаційних технологій – онлайн-продажів, то цілком ймовірно, що українські страхові компанії

використовуватимуть подібні технології для розвитку свого бізнесу. Це сприятиме збільшенню обсягу пропонованих послуг, оскільки процедури страхування стануть більш зручними, а ціни будуть значно нижчими, ніж при фізичних продажах. Розвиток страхової культури, необхідність захисту майнових прав фізичних та юридичних осіб, наявність значної кількості незастрахованих суб'єктів, розширення споживчого кредитування, іпотечного фінансування та підвищення управлінської культури вітчизняних страхових організацій сприятимуть зростанню української страхової галузі, в тому числі і в напрямку майнового страхування [11, с. 46].

Висновки з проведеного дослідження

Майнове страхування наразі демонструє певні темпи зростання, а в структурі такого страхування відбуваються позитивні зміни враховуючи навіть ризики діяльності страхових компаній в умовах повномасштабного вторгнення. У той же час, ефективність деяких видів страхування, відмінних від страхування життя, є надто низькою через особливий характер страхової діяльності в Україні. На практиці розвиток ефективної системи майнового страхування є основою для підвищення рівня життя населення та стабілізації суспільства, створення міцної системи захисту державних фінансів, забезпечення стабільності та ефективності економічних відносин і можливий лише за умови проведення ефективної державної політики, спрямованої на регулювання страхового ринку України в цілому та майнового страхування зокрема.

Аналіз розвитку майнового страхування в Україні за останні роки дозволяє дійти невтішного висновку, що таке страхування в Україні все ще перебуває на початковому етапі розвитку, оскільки частка майнового страхування в загальному обсязі премій, отриманих від фізичних осіб, свідчить про відносно низьку страхову культуру. Кількість страхових компаній як зі страхування життя, так і з інших видів страхування з кожним роком зменшується. Враховуючи сучасні реалії та виклики, які стоять перед страховим ринком України, необхідно активізувати зусилля усіх зацікавлених сторін для розвитку та

удосконалення майнового страхування як ключового елемента фінансової системи країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Братюк В. П. Сучасні реалії в Україні та страховий ринок. Збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції. *Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклик*. Мукачево: МДУ. 2022. С. 19-21.
2. Рубан С.О. Майнове страхування: досвід країн Європи. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2020. № 36. С. 228-236.
3. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
4. Брюховецька І.О. Класифікація страхування майна громадян. *Молодий вчений*. 2019. № 9(36). С. 19-22.
5. Дума В. В. Страхова діяльність в умовах російської агресії: правові підстави й практичні перспективи. *Scientific works of National Aviation University. Series: Law Journal" Air and Space Law"*. 2022. № 2(63). С. 160-166.
6. Бурбель Л. Шість головних викликів, з якими зустрівся страховий ринок упродовж шести місяців війни. Interfax Ukraine. 2022. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/856594.html>.
7. Показники діяльності страхових компаній. Наглядова статистика. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6>.
8. Статистика страхового ринку України. Інтернет-журнал "Форіншурер" (2023). URL: <http://forinsurer.com/stat>.
9. Марина А., Пеценко М. Страховий ринок України в умовах війни. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. №5 (05). С. 44-51.
10. Федорович І. М. Основні тренди та напрями розвитку страхового ринку України. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 3. С. 45-49.
11. Martseniuk O. V. Current trends in the development of the insurance market of Ukraine in the conditions of evropean integration. *Colloquium-journal №3 (90), 2021 Część 4. P. 38-47*. URL: <http://www.colloquium-journal.org/wpcontent/uploads/2021/01/colloquium-journal-390-chast-4.pdf>.

REFERENCES

1. Bratiuk, V. P. (2022). Modern realities in Ukraine and the insurance market. *Zbirnyk tez dopovidei IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Upravlinnia sotsialno-ekonomichnymy transformatsiiamy hospodarskykh protsesiv: realii i vyklyk*. Mukachevo: MDU, 19-21.
2. Ruban, S. O. (2020). Property insurance: experience of European countries. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, 36, 228-236.
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine "On insurance". <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
4. Briukhovetska, I. O. (2019). Classification of property insurance of citizens. *Molodyi vchenyi*, 9(36), 19-22.

5. Duma, V. V. (2022). Insurance activity in the conditions of Russian aggression: legal grounds and practical perspectives. *Scientific works of National Aviation University. Series: Law Journal" Air and Space Law"*, 2(63), 160-166.
6. Burbel, L. (2022). Six main challenges faced by the insurance market during the six months of the war. *Interfax Ukraine*. <https://interfax.com.ua/news/blog/856594.html>.
7. Nahliadova statystyka. NBU. *Performance indicators of insurance companies*. <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6>.
8. Forinshurer. (2023). *Statistics of the insurance market of Ukraine*. <https://forinsurer.com/>.
9. Maryna, A., and Petsenko, M. (2023). The insurance market of Ukraine in conditions of war. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, 5 (05), 44-51.
10. Fedorovych, I. M. (2023). The main trends and directions of development of the insurance market of Ukraine. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 3, 45-49.
11. Martseniuk, O. V. (2021). Current trends in the development of the insurance market of Ukraine in the conditions of european integration. *Colloquium-journal*, 34 (4), 4, 38-47.

Iryna Fedorovych, PhD in Economics, Associate Professor, Department of Financial Technologies and Banking Business, West Ukrainian National University, Ukraine

ANALYSIS OF PROVISION OF INSURANCE SERVICES FROM PROPERTY TYPES OF INSURANCE

Abstract

Introduction. In today's world, property insurance plays a key role in the financial stability of both individuals and businesses. It is an important element in the country's economic security system, which ensures the protection of assets and minimizes financial losses in case of unforeseen events. In the conditions of growing economic uncertainty and increasing influence of various risks, the effectiveness of property insurance takes on special importance. In this regard, research and analysis of the dynamics of the development of property insurance, its current state and trends in Ukraine is relevant.

The purpose of the article is to determine the essence and types of property insurance, assess the features and dynamics of property insurance, as well as the main problems and directions for improving and increasing the level of effectiveness of property insurance in Ukraine.

Research methods. The following research methods are used in the scientific article: induction, deduction - to analyze and determine the economic essence of property insurance and the main approaches to its classification; the synthesis method - to determine the main problems and obstacles that affect the effectiveness of property insurance in Ukraine, as well as when determining directions for improvement and increasing the level of effectiveness of property insurance; comparison - when assessing the features and dynamics of property insurance, as well as the researched structures of the main types of property insurance; tabular method - for displaying statistical indicators of the dynamics of insurance premiums and payments in terms of types of property insurance; modeling method - for displaying property types of insurance and the dynamics of insurance premiums and payments.

The results. The economic essence of property insurance and the main approaches to its classification have been studied. An assessment of the features and dynamics of property insurance is provided, as well as the structure of the main types of property insurance is investigated. The main problems and obstacles affecting the effectiveness of property insurance in Ukraine are identified, in particular macroeconomic, such as the volatility of the economy and legislative changes, and microeconomic - the quality of service provided by insurers, the level of consumer awareness and their trust in insurance products. Directions for improving and increasing the level of efficiency of property insurance are proposed, including the development of new insurance products, optimization of risk assessment processes and insurance payouts, as well as the implementation of advanced IT solutions to increase the efficiency of insurance companies. In particular, it is recommended to focus on increasing the financial literacy of the population, expanding reinsurance opportunities and improving state regulation.

Keywords: insurance; property insurance; insurance premiums; insurance payments; insurance companies.

Cite as: Fedorovych, I. (2024). Analysis of provision of insurance services from property types of insurance. *Economic analysis*, 34 (1), 191-201. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.01.191>